VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Guia Docent
34373 Bases històriques, epistemològiques i ètiques de la disciplina infermera

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	34373
Nom	Bases històriques, epistemològiques i ètiques de la disciplina infermera
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2018 - 2019

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	14 - Fonaments d'infermeria	Obligatòria
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	14 - Fonaments d'infermeria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BENAVENT GARCES, MARIA AMPARO	125 - Infermeria

RESUM

Els continguts de l'assignatura permeten a l'alumnat un coneixement del que són les bases professionals i disciplinars de la infermeria i li ajudaran a comprendre i treballar els continguts d'altres matèries de la titulació especialment aquelles que s'inclouen en el mòdul Ciències de la Infermeria. És per això que cal considerar la complementarietat que se produeix entre totes i cadascuna de les matèries d'aquest mòdul de Ciències de la Infermeria.

Cal subratllar que aquesta assignatura té continuïtat i se complementa amb l'assignatura *Bases Metodològiques de les Cures d'Infermeria*.

Atenent al títol de la matèria el seu contingut permet identificar i analitzar les bases històriques, epistemològiques i ètiques de les cures d'infermeria. A grans trets podem dir que en l'assignatura es tractarà:

¨ L'acció de "tenir cura" i la seua evolució al llarg de la història tot i tenint en compte el desenvolupament de les societats; els trets històrics que han marcat el desenvolupament professional de l'acció de tenir cura i la influència del gènere en aquest desenvolupament.

¨ Les diferents teories del coneixement que han marcat el desenvolupament científic i quina ha estat la seua influència sobre el creixement de la disciplina infermera.

¨ La consideració de l'activitat de tenir cura com una forma de comportament pràctic moral que exigeix compromís i responsabilitat en el desenvolupament de les cures per part dels infermers i les infermeres

L'anàlisi d'aquests continguts permetrà a l'alumnat obtindrà una visió de l'activitat infermera des de l'una doble vessant: la vessant disciplinar i la vessant professional de l'activitat de tenir cura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

La disposició de lassignatura en el segon any de la titulació respon, entre daltres, a la conveniència de que lalumnat disponga dels coneixements de les matèries que formen part del Mòdul de Formació Bàsica i de lassignatura Organització de lestudi. Eines i tècniques dinformació i documentació.

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Comprendre les persones, considerant-les des d'una perspectiva holística com a éssers autònoms i independents, actuant sense prejudicis, assegurant el respecte a les seues opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, per mitjà de la confidencialitat i el secret professional.
- Promoure i respectar el dret de participació, informació, autonomia i el consentiment informat en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la forma en què viuen el procés de salut-malaltia i mort.
- Conèixer i aplicar el codi ètic i deontològic de la infermeria espanyola, i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.

- Reconèixer els elements essencials de la pràctica professional en els àmbits de la persona, la família i la comunitat.
- Basar les intervencions de la infermeria en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Protegir la salut i el benestar de les persones, família i grups atesos, i garantir una atenció integral.
- Conèixer i aplicar tècniques i instruments de comunicació des d'una perspectiva no sexista, tant en la relació interpersonal com en les dinàmiques de grup.
- Conèixer i utilitzar els diferents sistemes d'informació sanitària.
- Identificar els determinants de la salut, tant biològics com demogràfics, ambientals, socials, econòmics, culturals, psicològics i de gènere, analitzar la seua influència en les condicions de vida i treball de la població i la seua repercussió en el procés de salut-malaltia.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica, biomèdica i sanitària, per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i epidemiològica.
- Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives, de promoció de la salut i d'investigació.
- Tenir en l'activitat professional un punt de vista crític, creatiu, constructiu i orientat a la investigació en salut.
- Aplicar les tecnologies i sistemes d'informació i comunicació de les cures de salut.
- Identificar, integrar i relacionar el concepte de salut i les cures, des d'una perspectiva històrica, per comprendre l'evolució de la cura d'infermeria.
- Comprendre des d'una perspectiva ontològica i epistemològica l'evolució dels conceptes centrals que configuren la disciplina infermera, així com els models teòrics més rellevants, aplicant la metodologia científica en el procés de cuidar i desenvolupant els plans de cures corresponents.
- Aplicar el procés d'infermeria per proporcionar i garantir el benestar, la qualitat i seguretat a les persones ateses.
- Conèixer i aplicar els principis que sustenten les cures integrals d'infermeria.
- Treball fi de grau. Matèria transversal el treball de la qual es realitzarà associat a diferents matèries.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

1. Distinguir les diferents etapes en l'evolució de la infermeria professional analitzant los fets mes rellevants i la seua significació sobre la configuració actual de la infermeria professional.

2. Analitzar críticament els trets més importants de la historia de la infermeria

3. Identificar els antecedents socials dels professionals d'infermeria.

4. Contribuir amb la recerca de noves fonts històriques que permeten profunditzar en el coneixement de l'evolució social de les Infermeres.

5. Analitzar a través de la història el rol professional.

6. Criticar les situacions que s'han plantejat i que es plantegen, actualment, a nivell de relacions socio-professionals.

7. Analitzar la influència que té l'evolució social, econòmica i cultural del medi sobre l'activitat desenvolupada per les Infermeres

8. Descriure la realitat actual de la Infermeria.

9. Identificar les ideologies que han tingut repercussió en la evolució social de la Infermeria al llarg de la història.

10. Identificar i definir els elements que conformen el metaparadigma infermer.

11. Analitzar críticament els conceptes de salut, tenir cura, esser humà i entorn tot i tenint en compte les variables històriques i socials

12. Descriure i comentar críticament els models i/o teories de referència

13. Explicar la relació entre els diferents conceptes del *metaparadigma* infermer dintre de cadascun dels paradigmes de la disciplina infermera.

14. Explicar la repercussió de les distintes teories i models d'infermeria en el mètode sistemàtic i d'organització de treball en la pràctica de la infermeria actual.

15. Identificar la dimensió ètica de les cures d'infermeria

16. Definir l'ètica infermera com una ètica aplicada, relacionada amb la bioètica i desenvolupada sot al paradigma autonòmic

17. Identificar els valors i principis de l'ètica professional infermera

18. Identificar les obligacions morals recollides en els Codis Deontològics de caràcter autonòmic, nacional i internacional: *Respecte a la dignitat humana sense prejudici; Defensa de la intimitat; Acceptació de la responsabilitat pròpia sobre les actuacions*.

19. Analitzar i argumentar criticament les obligacions morals contingudes en els codis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Història

Introducció a la història de la Infermeria. Anàlisi dels principals esdeveniments històrics que han condicionat el desenvolupament de la professió infermera fins lactualitat tot i tenint en compte els condicionats socials, culturals i científics.

Tema I. 1. Evolució de la Infemeria: context històric i social

Tema I. 2. Filosofia i epistemologia de la ciència. Història de la ciència i de la infermeria professional

2. Marc Conceptual de la Professió Infermera

Anàlisi del marc conceptual de la professió infermera: Identificació, anàlisi i definició dels conceptes.

Tema II. 3. Marc conceptual: definició i elements. El marc conceptual de les professions sanitàries.

Tema II. 4. Elements del marc conceptual de la Infermeria. Definició dInfermeria

Tema II. 5. L'Esser Humà com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 6. La Salut com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 7. L'Entorn com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 8. L'Acció de Tenir Cura i les cures com elements del marc conceptual de la Infermeria

Tema II. 9. La Infermeria com a professió. Funcions dInfermeria

3. Bases Epistemològiques de la Infermeria

Bases epistemològiques de la Infermeria. Teories i models dinfermeria

Tema III. 10. Infermeria i ciència: perspectives teòriques i pràctiques de la construcció de teories en infermeria

Tema III. 11. Paradigmes i Infermeria

Tema III. 12. El Paradigma de Categorització: característiques. Models que inclou.

Tema III. 13. El Paradigma de Integració: característiques. Models que inclou.

Tema III. 14. El Paradigma de Transformació: característiques. Models que inclou.

4. Ètica de les cures

Ètica de les cures.

Tema IV.15. L'acció de tenir cura com una forma de comportament pràctic moral.

Tema IV.16. Ètica professional infermera.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	82,00	100
Pràctiques en aula	6,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

Tipus de classe teòrica: exposició magistral oberta al debat i lectures recomanades.

Tipus de classe pràctica: treball individual i/o en grup. Activitats a realitzar: dossier de premsa; elaboració de mapes conceptuals, etc. L'alumnat presentarà de forma oral i/o escrita el resultat de les activitats realitzades.

Tutoria guiada.

Utilització de l'aula virtual: els materials que serviran per a guiar l'exposició de les classes i una part dels materials recomanats quedaran a disposició de l'alumnat en aula virtual. També s'obriran "fòrums" de debat.

AVALUACIÓ

Per a avaluar l'assignatura es tindrà en compte:

1. L'assistència i el treball realitzat en les sessions pràctiques: 10% de la qualificació finall

2. La realització d'un examen escrit: 80% de la qualificació finall. (Opcionalment l'examen podrà ser oral en cas de sol·licitar-ho l'alumne o alumna o a consideració del professorat atenent a les circumstàncies de l'alumne o l'alumna).

3. Les activitats individuals opcionals: 10% de la qualificació finall

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Donahue, MP.(1988).Historia de la Enfermería. Madrid: Harcourt Brace
- Siles González, J. (1999). Historia de la Enfermería. Alicante: Aguaclara
- Garcia Martín-Caro, C. (2001). Historia de la Enfermería: evolución històrica del cuidado enfermero. Madrid: Harcourt
- Benavent Garcés, MA; Ferrer Ferrándis, E; Francisco del Rey, C. (2010). Fundamentos de Enfermería (2ªed.). Madrid: DAE
- Alligood, M; Marriner Tomey, A (2011). Modelos y Teorías de Enfermería (7ª ed). Madrid: Elsevier
- Medina Castellano, CD.(2010). Ética y Legislación(2ª ed.). Madrid: DAE
- http://www.enfermeria.unal.edu.co/seminariodecuidado/grupocuidado.html
- Hernández-Conesa, JM; Moral de Calatrava, P; Esteban-Albert, M. (2003). Fundamentos de la Enfermería: Teoría y Método (2ªed.). Madrid: McGraw-Hill Interamericana

Complementàries

- Collière, MF.(1997). Promover la vida: De la práctica de las mujeres cuidadores a los cuidados de enfermería.Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- Ehrenreich, B.(1988). Brujas, comadrones y infermeres. Historia de las sanadoras; Dolencias y trastornos. Política sexual de la enfermedad. Barcelona: La Sal
- Dominguez Alcón, C.(1986) Los Cuidados y la Profesión de Enfermería en España Madrid: Pirámide
- Potter, PA; Perry, AG.(2002) Fundamentos de Enfermería (5ª ed).Madrid: Harcourt
- Nightingale, F (1990) Notas de Enfermería. Qués es y qué no es. Barcelona: Salvat.
- Kozier, B; Erb, G; Berman, A; Snyder, S (2005). Fundamentos de Enfermería. Concepto, proceso y pràctica(7ª ed.).Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- Gracia, D. (2007). Fundamentos de Bioética.(2ª ed.). Madrid: Triacastela